

Erkölcsei szempontból nekem nem okozott csalódást Medgyessy Péter. A funkciók, amelyek a rendszerváltozás előtt betöltött, és az elvi politizálás iránt tanúsított hihetetlen közömbössége, amelyet a választási kampány során tárt egyre kevésbé ámuló szemünk elé, továbbá az a tulajdonsága, hogy egyszerre két olyan közembert táplál, amikor eszik – a vállalkozó Medgyessyt és a politikus Medgyessyt –, akik még köszönő viszonyban sincsenek egymással, nem adott okot erkölcsi várakozásokra. Legfeljebb felelőtlensége lepett meg: hogyan vállalhatta kémelhárítói múlttal a miniszterelnök-jelölti szerepkört kíméletlen, gátlásokat nem ismerő, a parlamentarizmusnak hadat üzenő ellenféllel szemben? Miért hitte, hogy a személyes dokumentumok szétszóródásának korában nem bukik le?

A leleplezés után Medgyessynek azonnal le kellett volna mondania. Egyetérttek Kis Jánossal: törvény nem kötelezheti erre, de „demokratikus köztársaságban ez az erkölcsi minimum”. Olyan négy év után vagyunk, amelyben számtalanszor kormányállásponttá magasztalták azt az aljasságot, hogy mindent szabad, amit törvény nem tilt. Ha Medgyessy nem mond le, akkor ez a gyűlöletes alapelv betagolódik az új kormány filozófiájába is.

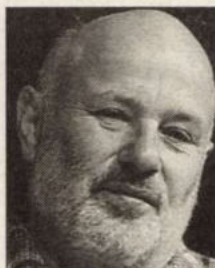
A Kis János követelését elutasítók nem győzik hangsúlyozni, hogy az efféle követelés szemforgatás. Medgyessyvel kapcsolatban senkinek sem lehetett illúziója, hiszen – mint Bartus László írja – a Kádár-rendszer egésze „egységesen működött (aminek egyébként részei voltak a mai szabaddemokraták is. Be voltak kalkulálva)”. Csakugyan biztosak lehetünk abban, hogy egy magas rangú kádárista funkcionárius múltja számos ponton nem felel meg a rendszerváltozás erkölcsi normáinak. (Bartus azonban a kádárizmus egységes erkölcsi auráját kiter-

jeszti a kádárizmus ellenfeleire is. Vagyis klasszikus tisztasággal alkalmazza a kabátlopási teóriát. A kabátoltvaj és a kabátjától megrabolt személy ugyanannak a rendszernek a része. Hiszen a kabátoltvaj bekalkulálja a terveibe azt, akitől ellophatja a kabátot. Az erkölcsi nivellálásnak, az értékek összemérésének ez a legviszolyogtatóbb formája.)

Az erkölcsi nivellálás másik éles elméjű mestere Babarczy Eszter. Ő azt veti Kis János szemére, hogy ugyanúgy küzd Medgyessy ellen, ahogy Kádár ellen küzdött (vagyis ugyanazt követeli tőle, mint Kádártól: hogy mondjon le): „Most tehát mégis újra a kádárizmus ellen küzd az SZDSZ – miután koalícióra lépett vele?” Ennél rossziszeműbben és pontatlanabban nem lehet megfogalmazni a koalíciós megállapodást. Az SZDSZ azért lépett koalícióra az MSZP-vel, mert felismerte, hogy a Fidesz a többpártrendszer körülményei között kidolgozta az egypártrendszeri hatalomgyakorlás technikáját, az MSZP viszont – számos vezetőjének múltbeli beidegződései ellenére – elkötelezte magát a pluralista demokrácia alapelvei mellett. Vagyis a szabaddemokraták körében diadalmaskodott az a belátás, hogy nem az MSZP fenyeget pártállami visszarendeződéssel. Ellenkezőleg: Orbán Viktor és csapata élesztette fel, korszerűtlen és közveszélyes jobboldali ideológiába tunnelbe a pártállami múltból mindazt, ami feléleszthető, és ha még négy évet kap, akkor a magyar demokrácia belefullad abba, amibe beletunkolják.

A botrány logikus módon mobilizálta a szocialisták legrosszabb reflexeit. Egyre-másra állítják, hogy a kémelhárítás a hetvenes és nyolcvanas években becsület és dicsőség dolga volt. Medgyessy a hazát védte a szovjet kémekek ellen. Az egyébként éles eszű és tájékozott Aczél

Mit tegyünk?

EÖRSI ISTVÁN

„A mi koalíciónk legfőbb célja nem a pártállam erkölcsi igazolása, hanem a rendszerváltozás befejezése. Ez az, amiből nem engedhetünk. Medgyessy főhadnagyi énje fölöttébb megnehezíti a dolgunkat.”

Endre a Népszabadságban buzgalmában odáig томpul, hogy elmagyarázza Rogán Antalnak: ő nem ismerhette a kádárizmus áldásait, mert a kádárizmus korában gyerek volt. Ismereteinket ezek szerint lehatárolják élettrajzi adataink? A fiataloknak Kádár tömeggyilkos tevékenységéről sem lehet véleményük, hiszen akkor még egyáltalán nem éltek? Én sem mondhatok véleményt a Horthy-rendszerről vagy Szálasiéról? Az MSZP számos korifeusa, hogy mentse Medgyessyt, rehabilitálja Kádár Jánost és korát. Ez úgy tetszik, ez nem is esik nehezükre.

Ebben a törekvésükben a szabaddemokraták nem lehetnek partnerek. A mi koalíciónk legfőbb célja nem a pártállam erkölcsi igazolása, hanem a rendszerváltozás befejezése. Ez az, amiből nem engedhetünk. Medgyessy főhadnagyi énje fölöttébb megnehezíti a dolgunkat. Nem tudhatjuk, milyen leleplezések következnek még. Nem tudhatjuk, hogy miniszterelnökünk zsarolható-e, és ha igen, akkor kik által és milyen mértékben. Nyugati szövetségeseink sem tudhatják ezt, így hát még arra is fel kell készülnünk, hogy miniszterelnökünket a nyugati országok esetleg biztonsági kockázatnak tekintik.

A kérdés tehát úgy vetődik fel, hogy visszaszítók, zordabb körülmények között megvalósíthatjuk-e még alapvető kormányzati célunkat? Azzal kérkedhetek, hogy a nehézségek alapvető okát még a botrány kitörése előtt megfogalmaztam. Közvetlenül a választások előtt megjelent könyvem borítóján ez olvasható: „Minden népnek olyan az uralkodója, amelyet megérdemel: ezt szokták mondani. ... A helyzet gyászosabb: az alternatívái olyanok minden országnak, amelyeket megérdemel.” Mármost Medgyessy leleplezése és a szerencsén mosdatás, ami ezt követte, csak azt bizonyítja, hogy alternatíváink képesek voltak tovább romlani. Mégpedig nem csak a baloldalon. Orbán Viktor patológiusan reagált választási vereségére, melyet képtelen feldolgozni, ezért merész elhatározással nyíltan fellépett a pártrendszer és ezzel a parlamentarizmus ellen. Utcai gyűléseken tamadja a hatalomra jutott nagytöke. Márpedig tudjuk a történelemből, hogy a nagytöke jobboldali pátozzsal mifele erők szokták tamadni. Most már handabandázva fenyegeti a demokratikus intézményrendszert, amelyet kormányfőként négyéves szívós

munkájával a suba alatt gyengített és rokkantott meg. A Medgyessy-botrány az ő táborát sem csinosította ki: olyan undorító mocskarádat tört elő a jobboldal firkászaiból, hogy nem nehéz kitálcálnunk, mi vár ránk, ha ismét kormányra jut a – most vicc következik – „polgári” oldal.

Azzal kezdtem okfejtésemet, hogy Kis Jánosnak igaza volt, amikor Medgyessy lemondását követelte. De hiába volt igaza. Konstruktív bizalmatlansági indítványt kis parlamenti frakció önmagában nem segíthet diadalra. A szocialista frakció ellenszavazat nélkül támogatásáról biztosította nemcsak a miniszterelnököt, hanem a főhadnagyt is. Ez nagy csapás mindazok számára, akik tisztelik a demokratikus alapértékeket. Mit tegyünk?

A szocialista párt az elmúlt napokban bebizonyította, hogy a múlt felől veszélyezteteti a rendszerváltozás hitelét. Értékrendje, úgy látszik, leválaszthatatlan a kádári tradícióról. Politikai törekvései azonban változatlanul összhangban vannak a rendszerváltozás programjával. Ez a párt híve a demokratikus intézményrendszernek, a hatalmi ágak különállóságának és függetlenségének, az állam és az egyház szétválasztásának, a lelkiismereti szabadságnak, az állampolgárok közt dúló háború befejezésének. A – hahaha! – „polgári” erők ezzel szemben monolit uralmat készítenek elő, jobboldali ideológiával és szélsőjobboldali támogatással. Alternatíváink vacaksága nem teszi lehetővé, hogy habozzunk, vagy akár csak mérlegeljünk. Kizárólag a kormányon belül léphetünk fel egy távolabbi siker reményében a rendszerváltozás teljes erkölcsökódexének az érvényesítése érdekében. Csak sáros és bűnös alternatívák között választhatunk. Ilyen körülmények között vállalnunk kell, hogy ránk is fröccsenjen némi sár. Sem a történelem, sem választóink nem bocsátanak meg nekünk, hogyha morális igazságaink újra hatalomra juttatnák a Kaya Ibrahim-lovagrendet, élükön az Orbán-bányák kibillent lelku főörökösével.